

Spelarit 1-2011

Helsingin pitäjän tanhujat ja spelarit ry

Pääkirjoitus

Tiukkaa tuijotusta silmiin, epäluuloista pälyilyä ja hyväntahtoista naurua... Yhtäkkiä joku kaatuu maahan voihkaisten äänekkäästi. Mitä ihmettä on tapahtumassa? Voiko tällaista tapahtua hyväntahtoisessa tanhussa? Kyllä voi, sillä menossa on lasten harjoitusten välipala: suosituksi muodostunut silmänisku-murhaaja-leikki!

Joku voisi ihmetellä, mitä murhaaja-leikillä on tekemistä lasten tanhussa. Mutta jokainen leikki puoltaa paikkaansa ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Tämäkin leikki luo yhteenkuuluvuutta, kasvattaa rohkeutta ottaa kontaktia toiseen ihmiseen ja – mikä tärkeintä leikissä: on hauskaa.

Kun tunnemme kuuluvamme porukkaan, haluamme sen pariin aina uudestaan ja uudestaan. On helpompi sitoutua sellaiseen, jonka tuntee omakseen ja itselle tärkeäksi. Sitä toivomme kaikille harrastajillemme, jotka jaksavat viikosta toiseen käydä harrastamassa. Me olemme yhtä porukkaa, me kuulumme yhteen.

Jatketaan siis leikkiä, tanssia, soittamista yhdessä. Tehdään yhdessä hyvässä seurassa, siinä parhaassa, meidän seurassamme!

Mukavaa vuotta 2011 toivotellen

Minna

VUOSIKOKOUS 28.2.2011

Helsingin pitäjän tanhuujat ja spelarit ry:n vuosikokous pidetään **maanantaina 28.2. klo 18.00** Riitta Kankaalla, Kirveskuja 5 B, 01650 Vantaa.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.
Tervetuloa kokoukseen!

Folklandia-ristely ensikertalaisen silmin

Lähdimme perjantaina 7.1.2011 yhteiskuljetuksella kohti Turkuja, josta laiva suuntasi kohti Tukholmaa täynnä Folklandia-risteilijöitä. Jo bussimatkalla pääsi hyvin tunnelmaan, kun Spelarit soittivat koko ajan. Lauloimme bussikuski Göranille ja hänen vaimolleen Maija-Leenalle Meksikon pikajunan 120-vuotissyntymäpäivän kunniaksi. Olisi ollut mukavaa laulaa vähän enemmänkin.

Meidän seurasta laivalla oli esiintymässä Summamutikka. Harmitti kun katsojia oli vähän, koska esitys oli rento ja hyväntuulinen. Myös Tuuren perillisissä ja Pörriäisissä oli meidän ryhmän jäseniä esiintymässä. Ja tietysti pelimanniyhtye Spelarit omana ryhmänään. Marika osallistui Tikkuristin SM-kisoihin ja hän pysyi hyvin mukana. Kisan voittaja oli hämmästyneen näköinen, kun hän huomasi olevansa enää yksin tanssimassa.

Kiinnitin huomiota siihen, miten tanssin ilo näkyi esiintyjien kasvoilla ja katsomoon asti näkyi, että tanssijat nauttivat tanssimisesta. Jossain esityksessä meno oli kovin totista ja sitä oli aika pitkästytävää katsoa. Yhtenäiset puvut myös tekivät ohjelmasta katsottavamman. Risteilyllä oli monia nuorten ryhmiä, joiden ohjelmat olivat

uutta kansantanssia vanhoihin säveliin sovitettuina. Oli upeaa nähdä, miten perinteistä musiikkia voi esittää tälläkin tavalla.

Tanssin pyörteissä voi sattua vaikka mitä ja niin nyt-

kin: eräältä tanssijalta putosi hame kesken esityksen! No, sitten hame nostettiin takaisin ja tanssi jatkui.

Se musiikin ja tanssin määrä ympäri laivaa hämmästytti ja ihastutti. Tuntui kuin olisi pitänyt olla kaikkialla yhtä aikaa. Ensikertalaisena en osannut katsoa mihin menisi, mutta onneksi seurassa oli konkareita, joiden mukana kuljin. Kiitos heille, kun veivät minut katsomaan hyviä esityksiä. Kaikki hauska loppuu aikanaan, niin myös tämä risteily. Nyt vain odotellaan seuraavaa Folklandia risteilyä.

Kristiina
Tynkkynen

Jarkko, Sari,
Miia ja Topi
tanssimassa yö-
katrillia
Kuva: Matti Lan-
kinen

.....

Ollaan vanhaa piikaa – Summamutikan esitys Folklandialla

Turussa pidettiin viime huhtikuussa SKY:n ja Settlementtinuorten liiton kansantanssikatselmus, johon osallistui Riitta Kankaan ohjaamana Summamutikaksi nimetty ryhmä seurastamme. Lyhyessä esityksessä oli perinneleikki ja tansseja. Saatu palaute oli loistavaa, esitys oli kuulemma kansanperinnettä parhaimmillaan. Kaiken huipennukseksi ilmoitettiin että SKY oli valinnut Summamutikan edustusryhmäkseen esiintymään Folklandia 2011 -risteilylle.

Ohjelmaa hiottiin vielä Folklandiaa varten ja Riitalta saatiin kansanperinteen kerääjien kokoamaa tietoa tuosta perinneleikistä, miten ollaan vanhaa piikaa: ”Vaimoihminen, akka taikka tyttöki, vanha

heitetty olevinaan, kuurullaan nousee penkiltä laattialle yksin hyp-pimään koukkimaan ja laulaa surkeimmalla äänellä...”

No, siellä sitä sitten oltiin, perjantaina 7.1. Moulin Rougen lavalla iltayhdeksältä alkavassa perinteisen tanssin konsertissa. Yksi esiin-tyjäryhmä oli ennen meitä kun kulisseissa odottelimme vuoroamme. Sitten juontaja kuulutti meidät, ja Raija raahusti lavalle kai-lottaen ”Voi minua ja piikoo, VOI MINUA JA PIIKOO, Nuorena en kestant’ ,vanhana en kelvant...”. Seuraavaksi sisään köpötteli lisää kumaraselkäisiä valittavia vanhoja piikoja ja siitä se lähti. Ja peli-mannimme Vesa Kari säesti muhkeasti haitarillaan, laulullaan ja repliikeillään.

Tanssiosuudessa vanhoja piikoja koetettiin kiskoa Raatikoon, sitten vanhat piikat päätyivät laulukuoroon, paitsi Raija, jota lykästi, kun löysi oman äijän. Tanssijat jatkoivat kumarrellen ja polkaten Kupparin tahdissa. Kahvipannua ja Puolitahtista mentiin vuorotel-len, ja lopuksi rallateltiin Hellua ja taputettiin Flatikkapolkkaa.

Risteilyn jälkeen saimme järjestäjiltä kiitoksia esiintymisestä ja mahdollisuuden esiintyä myös ensi vuonna.

Teksti: Tarja Lahtinen, Kuva: Riitta Kangas

LASTENSIYUT

Vietämme perinteen tallentamisen teemavuotta. Tähän on koottu hie-
man nykyperinnettä, lasten leikkiloruja. Ovatko tuttuja? Tuleeko mie-
leesi muita?

Nalle Puh

Nalle (lyödään omat kädet yhteen)

puh puh puh (kaverin kanssa oikeat kädet yhteen joka sanalla)

Nalle (omat kädet yhteen)

pih pih pih (kaverin kanssa vasemmat kädet yhteen joka sanalla)

Nalle (lyödään omat kädet yhteen)

puh (lyödään kaverin kanssa oikeat kädet yhteen)

Nalle (omat kädet yhteen)

pih (lyödään kaverin kanssa vasemmat kädet yhteen)

Nalle (omat kädet yhteen)

aivan sekai- (pyörähdetään ympäri)

sin (lyödään kaverin kanssa molemmat kädet yhteen)

Neljä reikää selässä (tehdään kaverille)

Neljä reikää selässä (tökätään neljä "reikää" selkään sormella)

puukko viiltää keskeltä (piirretään sormella viiva selkään ylhäältä alas)

veri valuu, veri valuu, (liu'utetaan kahden käden sormenpäitä sormet
levällään ylhäältä alas mutkitellen)

lukki kiipeää (kaksi sormeä kiipeää selkää ylös)

hevonen potkaisee (kopautetaan nyrkillä selkään)

lukki puraisee (nipistetään niskasta)

kanamuna tippuu päähän. (kopautetaan nyrkeillä päähän ja liu'utetaan
kahden käden sormenpäitä päätä ja selkää pitkin alas)

Coca cola

Coca (A laittaa kämmenet ylöspäin ja B lyö niihin)

cola (sama toisin päin)

(3 taputusta omin käsin, ei sanoja)

Pepsi cola (A ja B kuten kuin äsken)

(3 taputusta omin käsin, ei sanoja)

Fantaan laitti (A ja B kuten kuin äsken)

(3 taputusta omin käsin, ei sanoja)

inter spraitti (A ja B kuten kuin äsken)
(3 taputusta omin käsin, ei sanoja)

So so so (lyödään kaverin kanssa oikeat kädet yhteen joka sanalla)
lo lo lo (lyödään kaverin kanssa vasemmat kädet yhteen joka sanalla)
so (lyödään kaverin kanssa oikeat kädet yhteen)
lo (lyödään kaverin kanssa vasemmat kädet yhteen)
Meksiko (kädet ristiin kuin rukoillessa, samantien käännetään ja avataan kämmenet kaverin kämmeniä vasten, sormet pysyy yhdessä, tavulla -ko)

Mummo meni kauppaan (tehdään kaverin käsivarteen)

Ranne = koti

Kyynärtaive = kauppa

Mummo liikkuu = kaksi sormea kävelee

Kirppu liikkuu = yksi sormi hyppelee

Kissa liikkuu = sormet kävelevät kissamaisesti

Norsu liikkuu = nyrkillä napautetaan norsunaskelia

Liikuta mummoa ja mummon eläimiä kaverin käsivarrella lorun mukaan.
Mummo lähtee kotoa eli ranteesta kauppaan eli kyynärtaiveeseen.

Mummo meni kauppaan (kaksi sormea kävelee ranteesta kyynärtaiveeseen osti sieltä kirpun (sormet seisovat "kaupassa")

Mummo tuli kaupasta (sormet kävelevät kyynärtaiveesta "kotiin" ranteeseen)

kirppu tuli perässä (yksi sormi hyppelee kyynärtaiveesta "kotiin")

Mummo meni kauppaan,

kirppu tuli perässä,

osti sieltä kissan,

Mummo tuli kaupasta,

kirppu tuli perässä

kissa tuli perässä

Mummo meni kauppaan,

kirppu tuli perässä,

kissa tuli perässä

osti sieltä norsun

Mummo tuli kaupasta,

kirppu tuli perässä,

kissa tuli perässä

norsu tuli perässä

Kokosivat: Teija ja Tarja

Metron Melkutusta Puistokulmassa

Sörkan sottiisia ja Kulosaaren katrillia ja muita Metron Melkutuksen eli ensi kesän SKY:n kesäjuhlien aikuisten ohjelmia kerrattiin Puistokulmassa lauantaina 29.1. Opettajana oli kenttäohjelman tekijä Eero Hietanen.

Kurssi oli erinomainen, Eero oli selkeäsanainen, hyväntuulinen ja innostava opettaja. Tanssiminen oli mukavaa meidän seuralaisille myös siksi, että meillä oli jo, kiitos ohjaajamme Riitta Kankaan tree-nien, hyvin tanssien perusteet hallussa. Nyt saatiin ikään kuin viimeisetkin palaset loksautamaan kohdalleen. Pitkänpuoleinen ohjelma saatiin koko päivän kurssilla hyvin mentyä kohta kohdalta läpi.

Tansseja oli myös mukava mennä isolla joukolla, meitä oli kaksi 8 parin ja kaksi 6 parin kuviota. Meidän seuran edustus oli komea, 20 henkeä.

Tämän SKY:n kurssin käytännön järjestelyistä huolehti seuramme, kurssinjohtajana Riitta Kangas. Menkööt tässä kiitokset vielä Riitalle ja muille talkoolaisille.

Tarja Lahtinen

SKY:n 110 tallennusta Folklandi-
alla: Perinteen ystäviä haastatelta-
vina. Kuva: Matti Lankinen

KTNL:n tuotteiden esittelyä
Folklandialla.

Metron Melkutuksen paidan
sovitusta Puistokulmassa.
Kuvat: Riitta Kangas

TALLENNA JA KERÄÄ, KERRO JA SÄILYTÄ

Suomalaisen kansantanssin ystävät (SKY) täyttää syksyllä 110 vuotta. Se on pitkä aika. Mitä ihan alussa tapahtuikaan, mistä kaikki alkoi?

Suomalainen kansakunta oli pitkään ollut hallittavana. Ensin olivat Ruotsin kuningas ja Tukholman valtioherrat. Vuosien 1808-1809 murroskauden jälkeen oli Venäjän keisari suomalaisten hallitsija ja suuruhtinas. Suomalaisuutta kuitenkin arvostettiin, suomen kieltä puhuttiin ja etenkin Elias Lönnrotin Kalevala todisti voimakkaasti suomalaisen kansankulttuurin elinvoimasta.

1800-luvun lopulla Suomeen alkoi syntyä kansalaisten toimesta seuroja ja yhdistyksiä ja varsinkin nuorison keskuudessa suosioon kohosivat kansallisen perinteen tutkiminen ja säilyttäminen; puhuttiin kansallisesta heräämisestä.

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät perustettiin 8.10.1901 tarkoitukseenaan tallentaa kansantansseja ja kansallispukuja. Tällöin yhdistykseen liittyi 35 henkilöä. Alkutaipaleen pöytäkirjat ovat kateissa, mutta vuoden 1906 pöytäkirjoissa mainitaan jo sääntökomitea, jonka kirjoittamat säännöt hyväksyttiin. Virallinen vahvistus tapahtui kuitenkin vasta Suomen Keisarillisessa Senaatissa vuonna 1912.

Ensimmäinen kansallispukumalleja esittelevä julkaisu ilmestyi 1902 ja samana vuonna ilmestyi myös ensimmäinen tanhumusiikkia sisältävä vihkonen. Vuonna 1905 Anni Collan julkaisi Kisapirtin ensimmäiset kansantanssimuistiinpanot ja puvustokin perustettiin jo 1907.

Toiminta oli muutenkin vilkasta. Pidettiin iltamia, soitettiin, tanssittiin ja esiinnyttiin muiden järjestämässä tilaisuuksissa. Viipuriin matkustettiin vuonna 1908 laulu- ja soittojuhlille ja Terijoelle vuonna 1910. Tämä kaikki siis ennen Suomen itsenäistymistä.

Entäpä tänään?

Tallentamista on jatkettu, tietoa kerätty, muistiinpanoja tehty. Vanhoja arkistoja on pengottu, tutkittu uudelleen, koottu ja lajiteltu. Avuksi ovat tulleet kamerat, videot, tietokoneet ja kännykät. Mutta ihan liijykynällä ja sinisellä vihollakin vielä kyllä selvittää.

Oma seuramme täyttää ensi vuonna 30 vuotta. Sen kunniaksi keräystyö tämän päivän tanssitapahtumista, tanhuharjoituksista, esiintymisistä, juhlaperinteestä, lauluista, leikeistä tai tavoista julistetaan alkaneeksi meidänkin yhdistyksessämme. Jokainen meistä voi käydä haastattelemassa veteraaneja, ikätovereita, lapsia, naapureita tai kirjoittaa ihan omakohtaisia kokemuksia. Vihjeeksi esimerkiksi tietoa kansantanssiharjoituksista: Miten tulit mukaan ja milloin, millaisia kokemuksia sieltä. Mitä tansseja

opit ensimmäiseksi, miltä ne tuntuvat, mikä oli ensivaikutelmasi. Milloin esiinnyit ensikerran, miltä tuntui? Mitä muutoksia yhdistyksessämme sinun aikanasi on tapahtunut ohjelmistossa, tanssityylissä, ohjaustyyliä, muussa toiminnassa. Entäpä harjoitusten ilmapiirissä?

Mikä on perheesi, ystäväiesi, muiden suhtautuminen harrastukseesi? Miksi harrastat kansantanssia?

Kirjoita normaalikokoiselle A4 paperille. Merkitse alkuun oma nimi, ammatti, syntymäaika ja –paikka, osoite ja s-postiosoite kenties myös puhelinnumero.

Jos haastattelet muita, anna samat tiedot heistäkin. Kysy myös lupa talenteen mahdolliseen julkaisemiseen (nimettömänä halutessa)

Riitta Kangas

Tapahtumakalenteri

- 28.2. Seuran vuosikokous Riitta Kankaalla klo 18.00
- 12.3. Konserttitanssit Kalajärven Ruskatalossa klo 15-18
Espoon pelimannit Pekka Pentikäisen johdolla, solistinaan Vieno Kekkonen, Liput: 10 €sisältäen kahvitarjoilun.
- 5.4. Pilkkistuksen kenraalit Kilterin koulu klo 18 ->
- 9.4. Kevätpilkkistys klo 15 Kilterin koulu, harj. klo 13->
- 10.-12.6. Metron Melkutus kesäjuhla Helsingissä
- 13.-17.7. BARNLEK 2011, Skive, Tanska

Lisää kansantanssi- ja –musiikkitapahtumia löytyy osoitteesta www.kansanmusiikki.fi

HALUTAAN OSTAA

Etsin siistiä ja kohtuuhintaista kansallispukua tanhua harrastavalle tyttärelle. Koko noin 38.

Seija Kuukkanen p. 0400 722562

Seuraava lehti ilmestyy huhtikuussa. Kirjoitukset ja piirustukset ym. materiaali Tarjalle, Minnalle tai Matille
30.3.11 mennessä.

Tarja Lahtinen, 878 6105, tarja.lahtinen@anilabsystems.com
Matti Lankinen, 0400-422 417, matti.lankinen@kansantanssinuoret.fi,
Minna Suokas, minna.suokas@kolumbus.fi

YHTEYSTIETOJA:

JOHTOKUNTA 2011:

- * Riitta Kangas, puheenjohtaja, puh. 854 7563,
050-358 6491, riitta.kangas@kolumbus.fi
- * Tarja Lahtinen, sihteeri, puh. 040-742 3181
- * Minna Suokas-Ikonen, puh. 050-302 8012
- * Tuija Pirttikoski, puh. 040-873 6195
- * Raija Hukkanen, puh. 899 174, 0400-628 096
- * Matti Lankinen, puh. 0400-422 417
- * Juhani Kaivosoja, puh. 040-540 4507

AIKUISRYHMIEN OHJAAJA:

- * Riitta Kangas, puh. 854 7563, 050-358 6491

LAPSIRYHMIEN OHJAAJAT:

- * Tuija Pirttikoski, puh. 040-873 6195
- * Minna Suokas-Ikonen, puh. 050-302 8012

PELIMANNIT:

- * Simo-Pekka Lindström, puh. 040-554 0799

INTERNET:

www.kansantanssinuoret.fi/spelarit

www.spelarit.net

Lehti löytyy osoitteesta: www.saunalahti.fi/~matlan/Lehti/

Kansikuva: Venyttelyä kurssin päätteeksi. Kuva: Riitta Kangas

Julkaisija: Helsingin pitäjän tanhuajat ja spelarit ry
Tiedotustoimikunta